

УДК 343.98:323.283

DOI: 10.31733/15-03-2024/2/73-74

Богдан ВОЛОШИН

курсант ННІ права та підготовки
фахівців для підрозділів
Національної поліції

Володимир ВАРАВА

доцент кафедри
оперативно-розшукової діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

ТЕРОРИЗМ У СИСТЕМІ ЗАГРОЗ НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ

Проблема тероризму не втрачає актуальності вже багато років, адже ціна таких злочинів може досягати максимальних негативних наслідків, як для людей, так і для держави в цілому. Тому питання протидії та запобігання тероризму нині вивчають не лише кримінологи, з теоретичного боку сторони, а й посадовці державних органів – з практичного. Безумовно, з часу виникнення тероризму як явища дещо змінилася сама поведінка терористів та організаторів таких злочинів. Проведення терористичних операцій є нічим іншим, як силовим інструментом досягнення певних злочинних цілей. Самі терористичні дії давно вже вийшли за межі держави та набули міжнародного характеру. Крім того, вони не лише є загрозовими для країни, в якій вчиняються терористичні акти або проводяться терористичні спецоперації, а й становлять небезпеку для всього світу.

Як в Україні, так і в низці країн російський тероризм перетворюється майже у повсякденну реальність, у необхідність для певних груп населення жити поряд з небезпечними, руйнівними і насильницькими діями. Кількість терористичних актів зростає, і більшість експертів не прогнозують їх зниження в близькому майбутньому. Тому проблема профілактичних і компенсаторних антитерористичних заходів привертає увагу широкого кола дослідників і набуває міждисциплінарного характеру [1].

Визначення тероризму є одним із ключових елементів у спробі координувати його протидію. В результаті безлічі проведених досліджень нині в наукових працях та національних законодавствах є майже 400 визначень поняття «тероризм».

Слово «тероризм» походить від латинського *terror*, що означає страх, терор. Це поняття стосується актів насильства, таких як переслідування, руйнування, захоплення заручників, вбивства тощо; його мета полягає в тому, щоб залякати, придушити політичних опонентів, конкурентів і нав'язати певні лінії поведінки [2].

Існує індивідуальний та груповий терор (придушення авторитарними та тоталітарними режимами). У 70-ті та 90-ті роки ХХ століття міжнародний тероризм набув широкого поширення.

У британському праві тероризм – це «застосування чи загроза дій, які полягають у чиненні впливу на уряд чи міжнародну неурядову організацію, у залякуванні населення, і навіть у просуванні політичних, релігійних чи ідеологічних переконань» [3].

Державний департамент США визначає тероризм як «навмисне, політично мотивоване насильство, що чиниться проти мирного населення чи об'єктів субнаціональними групами державного рівня або підпільно діючими агентами та організаціями, зазвичай з метою вплинути на настрої суспільства» [2].

Тероризм втілюється у вигляді терористичного акту, який можна визначити як форму реалізації злочинного задуму або як завершальний етап терористичної операції, наслідками вчинення якого виступають масові людські жертви, руйнація духовних та матеріальних цінностей, що в більшості випадків не піддаються відновленню, уповільнення темпів економічного зростання, істотне зниження показників ділової активності, виробництва та інвестицій, загострення ворожнечі між державами, збройні протистояння, війни, ненависть та недовіра між соціальними та національними групами.

Ця форма насильства, яка використовується з метою створення страху та досягнення політичних, релігійних чи ідеологічних цілей, може викликати серйозні наслідки для

суспільства та його інфраструктури.

Для того щоб тероризм не поширювався і не набував глобальних масштабів, потрібно приймати серйозні рішення для його протидії, основу якої складає створення національної безпеки шляхом припинення поширення ідеології екстремістів.

Протидія тероризму має здійснюватися на національному та міжнародному рівнях, крім того необхідно ліквідувати та мінімізувати наслідки. Важливу роль також відіграє попередження дій терористів та вжиття заходів щодо їх недопущення. Захист від тероризму ґрунтується на таких завданнях:

1. Створення спеціального органу, який попереджатиме, виявлятиме, припинятиме спроби терористичних актів;

2. Спільна робота державних органів щодо припинення спроб заволодіння терористами зброєю масового знищення (ядерною, бактеріологічною, біологічною та ін.) для уникнення можливих наступних актів та жертв [1].

Боротьба з тероризмом має відбуватися на рівні не лише виконавчої влади, а й правоохоронної. Основне завдання – створення правової бази та її зміцнення на законодавчому рівні. Ця правова база стане основою для припинення спроб тероризму на рівні держави та на міжнародному рівні.

Загалом проблема боротьби правоохоронних органів з тероризмом на території України потребує комплексного підходу та співпраці правоохоронних органів із громадськістю тощо. Тільки так можна успішно боротися з цими складними явищами та забезпечити безпеку та стабільність в країні.

1. Чвортко Л. А., Баланда А. Л.. Тероризм у системі загроз національній безпеці: методичні підходи до економічної оцінки збитків. Київ : ТОВ «Видавничий дім «АртЕк», 2019.

2. Осадчук О. О. Міжнародний тероризм як загроза національній безпеці : кваліфікац. робота. Київ, 2022. 61 с.

3. Гірман А. Політичний тероризм і безпека в системі міжнародних відносин. *Геополітика України: історія і сучасність*. 2022. № 1 (28). С. 46–52.

УДК 343.98

DOI: 10.31733/15-03-2024/2/74-76

Дар'я ВОРОНА

курсант ННІ права та підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції

Віталій ТЕЛІЙЧУК

професор кафедри оперативно-розшукової діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, доцент

ОКРЕМІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

З лютого 2022 року у зв'язку із агресією російської федерації в Україні був уведений воєнний стан. Введення такого правового режиму тягне за собою низку особливостей, зокрема часткове тимчасове обмеження конституційних прав громадян. Такі обмеження можуть проявлятися у встановленні особливого режиму в'їзду та виїзду, перевірці документів, запровадженні комендантської години, відчуженні та вилученні майна усіх форм власності для забезпечення потреб оборони. У системі державно-правового регулювання оперативно-розшукова діяльність посідає особливе місце і з огляду на це потребує жорсткої регламентації [1].

Оперативно-розшукова інформація (ОРИ) відіграє важливу роль у діяльності правоохоронних органів та спецслужб. Реалізація операцій зі збору, аналізу та використання